

Gods geest maakt vindingrijk

Voorganger: Ds. Heleen Weimar

Lezingen:

1^e schriftlezing: Numeri 11, 10-30

2^e schriftlezing: Lucas 15, 1-10

Gemeente van Jezus Christus,

De naam van het boek Numeri komt uit de Latijnse bijbelvertaling de Vulgaat. Numeri betekent 'getallen' of 'nummers'. De vertalers kozen deze naam vanwege de volkstellingen, waarvan sprake is in het boek. Op hun tocht door de woestijn naar het beloofde land wordt het volk Israël tweemaal geteld. Werden in de woestijn mensen dan al tot nummers gereduceerd? Dat lijkt mij niet. Het tellen en registreren getuigt eerder van zorgvuldigheid en van aandacht voor ieder individu. Iedereen telt mee! Met ieder mens moet rekening worden gehouden. Niemand mag worden vergeten of over het hoofd gezien. Het is als het tellen van de kinderen in de bus tijdens een schoolreisje. Stel je voor dat je er eentje zou vergeten! Sowieso is er in het boek Numeri veel aandacht voor de organisatie van de reis en van de groep. Praktische zaken zoals een kamp opslaan of weer verder trekken worden nauwkeurig geregeld. Er zijn ook richtlijnen voor de liturgie, voor goede onderlinge verhoudingen en voor de verdeling van verschillende taken. Het is van belang dat iedereen zich daaraan houdt, want alleen een goed georganiseerde groep kan zijn bestemming bereiken.

Het Leden Registratie Programma van onze kerk, de nieuwe kerkorde van de PKN, de orden van dienst zoals ze in het Dienstboek staan? dat alles berust (deels) op de organisatie-activiteiten in het boek Numeri. Wij beseffen dat ook in de gemeente van Christus dingen volgens een bepaalde orde moeten gaan, willen wij niet verzanden in een chaotische inactiviteit. Als het goed is, helpt de duidelijkheid van een bepaalde orde om ons te concentreren op wat de hoogste prioriteit heeft: het zoeken van Gods koninkrijk en zijn gerechtigheid.

Je houden aan een bepaalde orde helpt, is de algemene boodschap van het boek Numeri. Maar daarnaast klinkt er ook een ander geluid, een tegenstem, namelijk: soms helpt het meer om je juist niet aan de orde te houden. En dat is de boodschap van het verhaal dat wij lezen. Soms is het nodig om juist af te wijken van de gewone orde. Soms worden mensen daartoe aangezet door de werking van Gods Geest.

Wat was er aan de hand, daar in de woestijn van Tabera? Er wordt gemopperd en geklammerd en geklaagd, dat er geen vlees te eten is. Manna is er wel, iedere dag genoeg. Honger wordt er niet geleden. De

verontwaardigde verteller van het verhaal laat ook weten hoe aantrekkelijk dat eruit zag, hoe lekker het smaakte en hoeveel verschillende gerechten je ermee kon bereiden:

'Het manna leek op korianderzaad,
maar had de kleur van balsemhars.
Ze verzamelden het overal in de omtrek,
maalden het met een handmolen,
of stampden het fijn in een vijzel,
kookten het in een pot
en maakten er koeken van.
Die smaakten of ze in olie waren gebakken
...' (Numeri 11, 7-8)

En toch klagen de Israëlieten dat ze nu wel eens vlees willen eten. De Eeuwige ontsteekt in laaiende woede en Mozes, de wanhoop nabij, wil de opdracht om het volk te leiden aan God teruggeven.

Mag een mens niet klagen, en zeker niet tot God? Moet het zoals Nicolaas Beets dichtte en velen hebben geciteerd:

'Niet klagen
maar dragen
en vragen om kracht.
Niet zorgen
voor morgen
bij vallende nacht ...'

Klagen lijkt echt niet verboden in de bijbel. Er werd heel wat afgeklaagd in de woestijn en God nam het ter harte. Toen het volk klaagde dat het honger leed, liet God brood neerdalen uit de hemel (Exodus 16, 3-4). Toen het klaagde dat het van dorst dreigde om te komen, deed God water stromen uit de rots (Exodus 17, 1-7). Toen het klaagde dat het water bitter was, werd het weer zoet gemaakt met een stuk hout (Exodus 15, 23-25).

Dat was klagen in levensgevaar, in grote nood. Maar wat hier in Tabera gebeurt, is negatieve stemmingmakerij. Een onterecht en ondermijnend gemopper, dat de hele beweging stil legt. Het verlangen naar bevrijding van de slavernij, het verlangen naar een goed en ruim land om in te wonen, met rechtvaardige regels en zorgzame verhoudingen? dat verlangen dat de drijfveer was achter heel die barre

woestijntocht, heeft plaats gemaakt voor lekkere trek. Voor wensen die hier en nu bevredigd moeten worden. Bevrijding en gerechtigheid en zorgzaamheid zijn gewoon niet boeiend meer.

Dit is geen organisatie probleem, maar een motivatieprobleem. De zeventig betrouwbare oudsten, die Mozes van God bijeen moet roepen, zijn er dan ook niet voor de organisatie, maar voor de inspiratie. Daartoe ontvangen zij een deel van de Geest van God, die op Mozes rustte. Bewogen door de Geest van God beginnen ze te profeteren. Dat profeteren moeten we niet opvatten als de toekomst voorspellen of zoiets. Nee, het is verlangen wekken. Zij beginnen zo bevlogen te spreken, dat het volk bezield wordt met een nieuw elan. Het is een heel enthousiast gebeuren, daar bij de tent van de ontmoeting. Sindsdien heeft zoiets zich niet meer voorgedaan, volgens de verteller.

Maar twee van de zeventig oudsten, Eldad en Medad, bevinden zich niet op de afgesproken plek, niet bij de ontmoetingstent, zoals Mozes en de overige oudsten. Ze bevinden zich nog in het kamp. Toch beginnen ook zij te profeteren, buiten de groep. Om het even simpel naar onze tijd te vertalen: ook buiten de kerk, ook buiten de geëigende plaats van de liturgie en van de ontmoeting met God, ook daarbuiten worden mensen door Gods Geest geïnspireerd en weten zij anderen aan te steken. Jozua, Mozes' rechterhand, vind dat het zo niet kan. Eldad en Medad houden zich niet aan de regels. Ze hebben geen recht van spreken. Ze moeten hun mond houden.

Maar Mozes is het niet met hem eens. Mozes erkent wat hier gebeurt als iets heel belangrijks en positiefs. De Geest waait waarheen zij wil. Soms binnen de orde van de organisatie, maar vaak ook daarbuiten. Het sterke van Mozes' leiderschap is, dat hij dit weet te erkennen, dat hij zich ervoor openstelt, ernaar luisteren wil en het niet beter meent te weten.

Dit treden buiten de gebaande paden kunnen we herkennen in het optreden van Jezus. Heel duidelijk spreekt Jezus uit, dat hij zich houden wil aan de leefregels van Mozes, zoals opgeschreven in de Thora.

Maar verhalen uit diezelfde Thora, over Gods barmhartigheid en over het waaien van Gods Geest, geven hem in, zich niet altijd aan de geijkte spelregels te houden. De extra voorzichtige voorzorgmaatregel bijvoorbeeld, om niet met tollenaars en zondaars om te gaan, om niet onverhoopt, door het contact met hen onrein te worden, lapt Jezus aan zijn laars.

Ook de gelijkenissen gaan hierover, over treden buiten de gebaande paden.

De herder heeft zijn schapen geteld, maar één ontbreekt. Hij laat al zijn gewone werkzaamheden voor de rest van de schapen liggen, hij laat de schaapskooi achter zich, om het ene verdwaalde schaap te zoeken. De muntjes van de vrouw staan voor wat voor haar van waarde is.

De vrouw heeft munten geteld, maar één ontbreekt. Onmiddellijk wijkt ze af van haar normale programma, om te gaan zoeken wat ze kwijt is.

Wanneer zo dadelijk in ons midden drie nieuwe ambtsdragers worden bevestigd, gebeurt dat volgens de orde van onze kerk. Zo'n orde, zo'n organisatie hebben we nodig, om ons te kunnen blijven concentreren op waar het ons in de gemeente van Jezus uiteindelijk om gaat: het zoeken van Gods koninkrijk en zijn gerechtigheid.

Maar zeker zo belangrijk is het, dat we ons laten leiden door Gods Geest. Dat geldt niet alleen voor de nieuwe ambtsdragers, dat geldt ieder van ons, zoals Mozes ook hoopte: werd ieder in de gemeente maar geraakt door de Geest van God.

Het is Gods heilige Geest die ons helpt om verder te kijken dan ons organisatievermogen lang is; die ons verlangen wekt en ons ingeeft wat we zullen bidden; die vindingrijk maakt; die ons helpt te blijven zoeken, ook naast de geijkte paden en buiten de vaste kaders, naar een mens die is verdwaald of een waarde die we zijn kwijtgeraakt.

Laten we daar steeds om vragen en ons ervoor openstellen.

Amen